

Landbruks- og
matdepartementet

Forslag til endringer i forskrift om kvoteordningen for melk – volumavgrensning for kjøp av kvote m.m.

Høringsnotat av 11. april 2025

Høringsnotat – endringer i forskrift om kvoteordningen for melk

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Volumavgrensning for kjøp av kvote.....	3
2.1	Bakgrunn	3
2.2	Forslag til bestemmelse om kjøpsbegrensning – § 8.....	4
2.2.1	Innledning – begrepsbruk.....	4
2.2.2	Hovedregelen.....	5
2.2.3	Unntak	5
2.2.4	Konsekvenser av endret begrepsbruk for regulering av grunnkvote – § 2	6
3	Øvrige forslag til justeringer i kvoteforskriften	6
3.1	Produksjonsregioner – § 3	6
3.2	Historisk leveringsretter – § 5.....	7
3.3	Søknads- og registreringsfrister – § 9a og § 9d.....	9
3.3.1	Søknadsfristen for salg av grunnkvote	9
3.3.2	Registrering av disponering.....	10
3.4	Dispensasjoner – § 12	10
3.4.1	Midlertidig flytting av produksjonen.....	10
3.4.2	Registreringsfrist for disponering av kvote.....	12
3.5	Opphevelse av andre utdaterte bestemmelser	14
3.5.1	Overgangsbestemmelsen om leveransekrav – § 14.....	14
3.5.2	Flytting av kvote ved det offentliges overdragelse av landbrukseiendom – § 2..	14
3.5.3	Opphevelse av tilføyelsen om privat salg	15
4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	15
4.1	Kjøpsavgrensning	15
4.2	Øvrige foreslåtte endringer.....	15
	Utkast til forskrift om kvoteordningen for melk der endringsforslagene er innarbeidet.....	16

1 Innledning

Kvotordningen for melk begrenser produksjonsvolumet på foretaksnivå, men setter ingen øvre grense for hvor stor grunnkvote som kan ligge til en landbrukseiendom. I jordbruksoppgjøret 2024 ble partene enige om at Landbruks- og matdepartementet (LMD) skulle sende på høring forslag om at det fra og med omsetningsrunden 2025 skal innføres en begrensning på muligheten for å kjøpe melkekvote over produksjonstakene.¹ Dette høringsnotatet inneholder departementets forslag til regeltekniske endringer for å kunne gjennomføre dette.

I høringsnotatet foreslås videre en rekke mindre endringer initiert av Landbruks- og matdepartementet selv; noen myntet på å forbedre forvaltningen av ordningen, andre på å forenkle forskriftstekst og kodifisere gjeldende rett. Noen av forslagene er basert på senere års erfaringer med det tekniske fagsystemet for melkekvote som ble tatt i bruk i 2021.

Endringene som foreslås gjelder forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvotordningen for melk (kvoteforskriften) §§ 2, 3, 4, 5, 5a, 7, 8, 9a, 9d, 12 og 14, jf. vedlagt utkast til forskrift med innarbeidede endringsforslag.

2 Volumavgrensning for kjøp av kvote

2.1 Bakgrunn

Produksjonstakene i kvotordningen begrenser hvor mye melk som maksimalt kan leveres per foretak eller fra en enkelt landbrukseiendom. Med virkning fra kvoteåret 2024 ble produksjonstakene redusert fra 900 000 liter til 700 000 liter kumelk og 350 000 liter geitemelk. I jordbruksoppgjøret i 2023 ble partene, i tillegg til å senke produksjonstakene, enige om at «Landbruksdirektoratet [skulle] vurdere muligheten for å innføre en begrensning på muligheten for å kjøpe kvote over produksjonstaket» (vår strek).²

Å snakke om «produksjonstak» i forbindelse med melkekvoteomsetning er i utgangspunktet misvisende. Kvotekomsetning gjelder landbrukseiendommens grunnkvote, dvs. størrelsen på «eiendomsretten» som tilligger eiendommen, og har således ingen innvirkning på hvor mye melk som kan tillates produsert av det enkelte foretak eller fra en enkelt eiendom. Å begrense muligheten til å kjøpe kvote innebærer følgelig heller ingen produksjonsbegrensning. Selv om produksjonstakene er en tallfestet størrelse, blir spørsmålet snarere om det kan innføres en begrensning på muligheten til å kjøpe kvote dersom man allerede har 700 000 liter kumelk og 350 000 liter geitemelk.

Landbruksdirektoratet vurderte en begrensning på muligheten for å kjøpe kvote i rapport 15/2024. I rapporten konkluderte direktoratet med at en omsetningsbegrensning rent teknisk kunne innføres, forutsatt at den gjelder per eiendom (og ikke er en personlig begrensning for eiere av landbrukseiendommer), samt visse tilpasninger blant annet for de landbrukseiendommene hvor det allerede tilligger mer grunnkvote enn produksjonstakene.

---

¹ Jf. Prop. 105 S (2023-2024) s. 123

² Jf. Prop. 121 S (2022-2023) s. 123

I rapporten ble det likevel påpekt at effekten av tiltaket antakeligvis vil være svært begrenset av flere grunner, og at det ville kreve forvaltningsressurser å både innføre og forvalte en slik begrensning. Av mulige effekter av tiltaket fremhevet Landbruksdirektoratet bl.a. at:

- en begrensning reelt sett bare vil påvirke svært få, fordi det er relativt få produsenter som eier grunnkvote i nærheten av produksjonstakene. Rundt 0,2 % av eiendommene med kumelkkvote har grunnkvote over 700 000 liter, mens 0,2 % har mellom 600 000 og 700 000 liter. De aller fleste eiendommene (72,1 prosent) ligger i intervallet 50 000 til 200 000 liter,
- landbrukseiendommene med en grunnkvote over dagens produksjonstak er i all hovedsak eid av personer som produserer på denne kvoten selv, som er i tråd med det som har vært partenes intensjon, nemlig å øke mengden eid kvote i stedet for leiekvote,
- det vil være mulig å omgå begrensningen ved å eie flere landbrukseiendommer, og dermed eie totalt sett mer grunnkvote enn 700 000/350 000 liter. Det er imidlertid ikke en farbar vei å knytte begrensningen til eier i stedet for eiendommen og på den måte unngå slik omgåelse.³

I jordbruksoppgjøret 2024 ble partene likevel enige om at departementet skulle sende på høring et forslag om å innføre en kjøpsbegrensning på grunnkvote fra og med omsetningsrunden for melkekvoter 2025.

2.2 Forslag til bestemmelse om kjøpsbegrensning – § 8

2.2.1 Innledning – begrepsbruk

Landbruks- og matdepartementet legger innledningsvis til grunn at det ikke er en begrensning på hvor mye grunnkvote som kan tilligge en landbrukseiendom som ønskes innført, men en innskrenking når det gjelder adgangen til fremtidig kjøp av kvote. På den bakgrunn foreslår departementet å innføre begrensningen i form av en regel som forhindrer omsetning av kvote dersom dette medfører at den aktuelle eiendommen tillegges mer enn 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, men med noen unntak for å ivareta foretak med historiske leveringsretter i form av individuelt fastsatte produksjonstak etter gjeldende §§ 5 og 5a.⁴

I forskriftsutkastet foreslås det gjennomgående å endre ordlyd som regulerer kvoteomsetning fra «selge[s]» og «kjøpe[s]» til hhv. «avhende[s]» og «erhverve[s]», mens det for substantivet «kjøper» benyttes «erhverver». Formålet er å tydeliggjøre at det ikke kun er overdragelse *mot vederlag* som omfattes. Man skal med andre ord ikke kunne omgå reglene for kvoteomsetning ved gavesalg eller andre former for vederlagsfri overdragelse. Frem til i dag har ikke dette vært en praktisk problemstilling fordi det ikke gjelder noen lignende begrensninger som

---

³ På s. 11 i rapporten peker direktoratet på følgende grunner: Begrensningen kan lett omgås ved å opprette foretak eller la familiemedlemmer stå som eiere av eiendom nummer to, det blir vanskelig å håndtere begrensningen når det er flere medeiere på eiendommen og det er vanskelig å hindre og kontrollere at noen erverver eiendom som gjør at man kommer over takene. Videre vil det være en stor endring i kvoteordningen å knytte grunnkvote til person. Grunnkvotens tilhørighet har alltid vært til landbrukseiendom. Fagsystemet er heller ikke tilrettelagt for en slik kobling.

⁴ Begrensningen er også foreslått å gjelde ved statlig salg, jf. utkastet § 8 fjerde ledd

de som foreslås i dette høringsnotatet. Faren for omgåelse har altså ikke vært til stede slik den, i alle fall i teorien, vil kunne være dersom endringene som foreslås i det videre vedtas. En tydeliggjøring av begrepsbruken for kvoteomsetning som beskrevet, krever også justering av ordlyden som gjelder fastsettelsen av selve grunnkvoten, jf. høringsutkastet § 2 første og annet ledd, samt fristbestemmelsen for kvoteomsetning i § 9a.

2.2.2 Hovedregelen

Begrensningen for kvoteomsetning foreslås implementert som et nytt annet ledd i § 8. Hovedregelen følger av første punktum, mens unntaket for historiske rettigheter er gitt i annet punktum. Hovedregelen innebærer at det kun er fremtidige erverv over produksjonstakene som rammes, og ikke eksisterende kvoteforhold. Dette betyr imidlertid også at den som har eiendom med grunnkvote større enn taket og som avhender hele eller deler av denne, ikke senere vil kunne kjøpe seg opp igjen eller på annen måte anskaffe seg kvote til over produksjonstakene.

I ordlyden er det uttrykkelig presisert at det er tale om en begrensning på 700 000/350 000 liter.⁵ Også de historiske leveringsrettene det henvises til i forslag til nytt annet ledd annet punktum er faste verdier. Begrensningen er dermed i begge tilfeller låst til en fast verdi, og gir ikke grunnlag for å kunne erverve mer grunnkvote enn disse verdiene: Begrensningen er således uavhengig av forholdstallet det enkelte året.

Det kan oppstå situasjoner der f.eks. to ulike selgere sender inn søknader i samme omsetningsrunde som ikke begge kan innvilges fordi dette vil føre til at kjøpers eiendom tillegges for mye grunnkvote. Departementet fremhever at det, på samme måte som ellers, er partene i kontraktsforholdet som i så fall må bære denne risikoen, ettersom disse må anses å være nærmest til å ta grep for å avverge den. Det er et privatrettslig forhold dersom partene inngår kontrakter som ikke kan oppfylles, på samme måte som dersom partene avtalte et salg på tvers av produksjonsregioner som ikke kan godkjennes. Et eksempel kan illustrere dette: Den 10. juli søker A om å få selge 100 000 liter geitemelkkvote til B. B har en landbrukseiendom med 200 000 liter grunnkvote. Landbruksdirektoratet innvilger søknaden 30. juli, men med forbehold om at det ikke kommer inn flere søknader av betydning for begrensningen på erverv av kvote til Bs eiendom. Den 1. august søker også C om å få selge 100 000 liter til B. B må da avklare fordelingen av kjøp mellom A og C innenfor de 150 000 literne som kan kjøpes til Bs eiendom.

At det kun er ved kjøp/erverv av grunnkvote begrensningen gjelder, innebærer at det ikke vil være i strid med kvotereguleringen dersom to landbrukseiendommer slås sammen slik at det resulterer i at det ligger mer enn 700 000/350 000 liter grunnkvote til en eiendom.

2.2.3 Unntak

De unntakene fra kjøpsbegrensningen departementet nå foreslår, følger langt på vei unntakene som ble gitt ved nedjusteringen av produksjonstakene i 2024. Begrunnelsen for unntakene er at produsenter uten disse potensielt måtte leie inn kvote, uten mulighet til å kjøpe, dersom de fullt ut skulle utnyttet foretakets historiske leveringsrett. Det er ikke en ønskelig

---

⁵ Grunnkvote tilsvarende produksjonstakene ved forholdstall 1,0

utvikling. For oversiktens skyld peker departementet på to aktuelle situasjoner som er omfattet av unntaksregelen i nytt § 8 annet ledd annet punktum:

- 1) *Eiendommer som er eid av innehaver av foretak med historisk leveringsrett.* Unntaket sikrer at foretakene som har en historisk leveringsrett etter § 5, heller ikke begrenses på grunnkvotenivå på eiendommen de driver på. Den historiske leveringsretten er basert på disponert grunnkvote per 1. januar 2024, og ikke hvor mye grunnkvote som tillå eiendommen til innehaver av foretaket. Det betyr at leid kvote gikk inn i beregningen. Uten et slikt unntak ville begrensningen tvunget denne kategorien produsenter til å leie kvote, i stedet for å bruke egen eid kvote, eller hindret dem i å kjøpe kvote som de leier fra før.
- 2) *Foretak med unntak etter gjeldende § 5a som følge av påbegynt bruksutvidelse.* Unntaket er ment å hensynta eventuelle kvotekjøp som er en del av utvidelsesprosessen. Uten unntaket ville ikke disse produsentene ha mulighet til å utvide produksjonen med egen kjøpt kvote. I samtlige vedtak som Landbruksdirektoratet har fattet om historisk leveringsrett ved igangsatt bruksutvidelse, er det tatt inn vilkår om at den historiske leveringsretten justeres til mengde disponert grunnkvote per 1. januar 2027 (datoen er i hovedsak satt likt for alle det gjelder), begrenset oppad til 900 000 liter. For foretak som har fått historisk leveringsrett etter § 5a, vil kjøpsbegrensningen følge den til enhver tid gjeldende historiske leveringsretten foretaket har. I dette ligger det at en eventuell (ned)justering av den historiske leveringsretten ved nevnte dato også skal legges til grunn her.

2.2.4 Konsekvenser av endret begrepsbruk for regulering av grunnkvote – § 2

Departementet foreslår noen mindre språklige justeringer som kun er kodifisering av gjeldende rett. For det første foreslås det å erstatte «kjøpt» med «ervert» i bestemmelsen. Det vises til begrunnelsen for begrepsendringen i kap. 2.2.1.

Ved fastsetting av grunnkvote tas det etter någjeldende § 2 annet ledd utgangspunkt i grunnkvote foregående kvoteår, tillagt ervert («kjøpt») kvote, før dette igjen multipliseres med forholdstallet for grunnkvote. Det fremgår imidlertid ikke av ordlyden at dette naturligvis også innebærer at ev. avhendet kvote skal trekkes fra. Departementet foreslår derfor å ta dette inn i bestemmelsen, noe som innebærer kodifisering av gjeldende praksis.

3 Øvrige forslag til justeringer i kvoteforskriften

3.1 Produksjonsregioner – § 3

Regionreformen fra 2020 fikk ingen materiell innvirkning på kvoteordningens inndeling i produksjonsregioner. Formelt sett ble dette løst ved at enkelte av regionene fikk lagt til «tidligere» foran navnet i kvoteforskriften, jf. gjeldende § 3. I forbindelse med den delvise reverseringen av reformen i 2024 må navnene igjen oppdateres i samsvar med gjeldende oppdeling – i hovedsak gjennom å fjerne «tidligere» fra flere av regionene. I tillegg til dette har det skjedd visse endringer i hvilke fylker enkelte kommuner hører til, primært knyttet til oppløsningen av tidligere Viken fylke.

Utgangspunktet for endringene som nå foreslås er at dette ikke skal innebære noe inngrep i jordbruksforetakenes driftsmessige tilpasning til eksisterende grenser. En oppdatering av produksjonsregionene i tråd med høringsutkastet § 3 vil potensielt likevel kunne få slike konsekvenser for et fåtalls melkebruk. Landbruksdirektoratet har derfor på oppdrag fra departementet kartlagt hvilke arealer som vil få endret produksjonsregion etter ordlyden. Dette gjelder følgende kommuner:

- Rømskog var tidligere del av Østfold, men er innlemmet i Aurskog-Høland og arealet inngår i dag i Akershus. Ingen eiendommer med grunnkvote blir påvirket.
- Røyken og Hurum var tidligere del av Buskerud, men er nå del av Asker og arealet i de to tidligere kommunene inngår i dag i Akershus. Det er én eiendom med grunnkvote i det som tidligere var Røyken, ingen i Hurum.
- Lunner og Jevnaker var tidligere del av Oppland, men er nå del av Akershus. Det er 12 eiendommer med kvote i Lunner, og seks eiendommer med kvote i Jevnaker.
- Svelvik var tidligere del av Vestfold, men er nå del av Drammen og arealet inngår i dag i Buskerud. Ingen eiendommer med grunnkvote i det som tidligere var Svelvik kommune blir påvirket.

Landbruksdirektoratet opplyser at det ved en endring som foreslått vil være 11 disponeringsforhold på tvers av de nye fylkesgrensene, der alle gjelder disponering knyttet til endringer i fylkestilhørighet for Lunner, Jevnaker og areal i gamle Røyken. I mengde utgjør dette om lag 850 000 liter grunnkvote av de totalt ca. tre millioner liter grunnkvote som ligger til eiendommene som har byttet fylke. Selv om det er mulighet for å registrere disponering på tvers av regioner, for eksempel dersom foretaket har to produksjonssteder og derfor har kvote fra to ulike regioner, er det ikke mulighet til å produsere i en annen region enn den kvoten hører til.

På bakgrunn av dette foreslår departementet at foretak som i dag produserer på kvoter som ligger i samme produksjonsregion, men ikke lenger vil gjøre det når forskriften endres, fortsatt skal kunne få lov til dette selv om den administrative tilhørigheten har endret seg. Dette foreslås gjennomført ved at foretakene som eventuelt blir berørt gis en historisk leveringsrett slik at foretaket kan opprettholde sitt eksisterende produksjonsgrunnlag på tvers av kvoteregioner, jf. høringsutkastet § 5 tredje ledd. Leveringsretten vil omfatte alle foretak som i inneværende kvoteår lovlig produserer på grunnkvoter hjemmehørende i andre produksjonsregioner enn der foretaket har sitt driftssenter, og bestemmelsen vil således også favne de som har en eldre historisk rett til å disponere grunnkvote fra en annen produksjonsregion etter någjeldende § 5 fjerde ledd. Etter forslaget vil et kjennetegn ved historiske retter på dette området være at foretaket «fikk beregnet» en slik rett for kvoteåret 2025, typisk skjedde dette gjennom utsending av gyldige kvotebrev til de enkelte foretakene.

3.2 Historisk leveringsretter – § 5

Departementet foreslår en betydelig forenkling av ordlyden i §§ 5 og 5a. Hele § 5a og store deler av § 5 ble tatt inn som en følge av at produksjonstakene ble redusert fra og med 2024, noe som krevde detaljert regulering av særlig unntakene fra denne endringen. Hvilke foretak som har historisk leveringsrett er nå for det meste stadfestet og klarlagt. Departementet mener følgelig det kan gjøres betydelig forenklinger i ordlyden samtidig som det fremgår tilstrek-

kelig klart at alle gjeldende historiske retter videreføres. Der den historiske retten potensielt først manifesterer seg eller oppstår på et senere tidspunkt, videreføres unntakene som i dag.

I høringsutkastet § 5 første ledd inkorporeres de historiske leveringsrettene som i dag er omfattet av gjeldende § 5 første og annet ledd, nærmere bestemt foretak som har eldre historiske retter helt tilbake fra 2003 og de som fikk en slik rett i 2024 i forbindelse med senkningen av produksjonstaket fra 900 000 liter til 700 000 liter kumelkkvote.⁶ Forslaget innebærer ingen materiell endring. Foretak som i dag har en historisk rett, beholder denne.

Hjemmelen til å fastsette en historisk leveringsrett for innehavere av melkeproduksjonsforetak som også er eiere av en landbrukseiendom hvor det per 1. januar 2024 tillå mer grunnkvote enn produksjonstakene, jf. gjeldende § 5 tredje ledd, videreføres, men som nytt annet ledd i samme bestemmelse. Det er nødvendig å videreføre unntaket fordi nye fremtidige eiere av slike eiendommer også kan få fastsatt slik leveringsrett, og bestemmelsen har således ikke utpilt sin rolle.

I § 5 tredje ledd foreslår departementet også en forenkling hva gjelder adgangen til å videreføre historiske retter til å produsere på kvoter som er hjemmehørende i en annen produksjonsregion enn der foretaket er lokalisert. I praksis innebærer dette en videreføring av gjeldende § 5 fjerde ledd, i et tillegg til eventuelle historiske retter oppstått i forbindelse med regionreformen og delvis reversering av denne reformen, jf. omtalen i kap. 3.1 over.

De historiske leveringsrettene er i utgangspunktet forbehold foretak som får positivt vedtak om dette eller på annen måte har blitt identifisert av direktoratet. Ved implementeringen av reduserte produksjonstak i 2023, pekte departementet på at historiske leveringsretter ikke kunne overdras, med unntak av ved rene brukerskifter.⁷ Departementet viste i den forbindelse til § 9 (sic, 9d) annet ledd. Kommentaren ble tilføyd under merknadene til § 5 første ledd om historiske leveringsretter til produsenter med høyere disponibel kvote enn de nye produksjonstakene, men dette har også vært praktisert for historiske leveringsretter som har oppstått på annet grunnlag.

Departementet mener regelen om at historiske leveringsretter overdras ved brukerskifter, med fordel kan tydeliggjøres i regelverket. Tydeliggjøringen foreslås implementert ved hjelp av et nytt § 5 fjerde ledd, som sier at historiske leveringsretter videreføres ved brukerskifter. Med «brukerskifter» viser departementet til definisjonen som følger av § 9d annet ledd siste punktum, samt beskrivelsen av det nærmere innholdet i departementets fastsettelsesbrev fra 2021.⁸ Fra brevet hitsettes:

«Ved brukerskifte overtar nytt foretak B gammelt foretak As disponible kvote. Det fremgår av den vedtatte bestemmelsen at den disponible kvoten kan overdras til nytt foretak, men "uten at den disponible kvoten ellers endres". Med dette menes at det ikke kan gjøres endringer i størrelsen på den disponible kvoten, hvilke grunnkvoter den disponible kvoten beregnes på grunnlag av og hvor kvoten skal produseres.»

⁶ Og til 350 000 liter geitemelkkvote

⁷ [Høringsnotat av 30. oktober 2023](#)

⁸ [Fastsettelses av endringer i forskrift om kvoteordningen for melk av 1. juni 2021](#) s. 8

3.3 Søknads- og registreringsfrister – § 9a og § 9d

I 2021 ble det gjort flere tilpasninger i forskriften i forbindelse med innføring av nytt fagsystem for melkekvoter. Blant annet ble det innført egne fristbestemmelser for salg av grunnkvote, kjøp av grunnkvote fra staten og registrering av disponering av kvote, i henholdsvis § 9a, § 9b og § 9d. I tillegg er det frister for å innhente samtykke fra eventuelle panthavere i eendommen i forbindelse med salg av kvote.

Brukere av systemet har påpekt at fristene knyttet til salg av grunnkvote (1. august) og samtykke fra panthavere (15. august) er så vidt knappe at de skaper en del praktiske problemer for de som er involvert i transaksjonen. Det samme gjelder den korte tiden mellom betalingsforfall for kjøp av grunnkvote fra staten og fristen for registrering av disponering (hvem som skal produsere på kvoten fra påfølgende år). For å bedre flyten for søkere og gi dem bedre tid, foreslår departementet en justering av fristene.

3.3.1 Søknadsfristen for salg av grunnkvote

Departementet foreslår å endre fristen for søknad om salg av grunnkvote fra 1. august til 15. august, jf. høringsutkastet § 9a første ledd. Endringen er ment å gi søkerne noe bedre tid til å forberede søknaden og grunnlaget for den, uten at dette går på bekostning av nødvendig tid til saksbehandling av søknader før påmelding til kjøp av kvote fra staten, som har frist 1. oktober. For ordens skyld påpekes det at søknadsskjemaet normalt er åpent fra juni, og endringen vil således ikke påvirke søkerens mulighet til å søke tidlig. All den tid søknadene behandles fortløpende etter hvert som de kommer inn, vil det fortsatt være mulig å få svar på søknaden før fristen.⁹

En konsekvens av å flytte fristen, er at Landbruksdirektoratet får noe kortere tid til å saksbehandle søknader som kommer inn nær fristens utløp. Det vil også gi en noe kortere påmeldingsperiode for kjøp av grunnkvote fra staten. Dette skyldes at søknader om salg i hovedsak må være ferdigbehandlet før man kan åpne for påmelding til kjøp fra staten. Departementet antar at dette vil kunne føre til et mer konsentrert veiledningsbehov, men mener dette bør være håndterbart for direktoratet.

Ved avslag som påklages vil det ta noe tid før saken får en ny vurdering. Tidsmomentet kan tenkes å komme på spissen dersom det f.eks. er snakk om salg på over 30 000 liter kumelkvote til en kjøper som ikke har grunnkvote fra før, men som også kunne tenke seg å søke om statlig kjøp samme år. Departementet viser likevel til at det selv i de senere år, hvor saksmengden har vært ekstraordinært stor, har vært svært få klager på avslag. De avslagene som er gitt er dessuten basert på rent objektive vilkår i forskriften, og gjelder manglende samtykke fra panthaver, som er en risiko som hører med det privatrettslige.

I annet ledd foreslår departementet at fristen for samtykke fra panthavere justeres tilsvarende som søknadsfristen, og settes til 1. september. Det er vanskelig å se noen god grunn for å skille på samtykkefrist ved papirsøknad og ved digital søknad. Fristen foreslås derfor å være den samme uavhengig av hvilken form søknaden har. Endringen vil gi panthaver like god tid

---

⁹ Dog med et mulig forbehold i vedtaket om at det ikke oppstår konflikt rundt begrensningen på kjøp på grunn av ytterligere søknader som kommer inn før fristen, jf. kap. 2.2.2

som før, men tidsvinduet for å tilkjennegi samtykke legges heller til en periode hvor typiske panthavere, som banker og andre kredittforetak, er mer tilgjengelige, altså utenom det som vanligvis er ferietid. Dette vil i stor grad avhjelpe det som har vært det gjentakende hovedproblemet med søknad om salg av grunnkvote, typisk at den som ønsker å selge kvoten har problemer med å oppnå tilstrekkelige avklaringer med panthaver innen fristen på grunn av ferieavvikling hos kredittforetaket.

3.3.2 Registrering av disponering

I § 9d annet ledd første punktum foreslår departementet å endre fristen for å registrere disponering av grunnkvote fra 1. november til 1. desember. Endringen vil imidlertid ikke påvirke når skjemaet for registrering gjøres tilgjengelig, og vil dermed gi en ekstra måned til registrering. Fristforskyvningen vil løse utfordringen med kort tid mellom betalingsforfall for kjøp av statlig kvote og disponeringsfristen.

Departementet vurderer at selv om det muligens ikke er strengt nødvendig med en så lang utvidelse av fristen, er dette en praktisk viktig frist med tanke på innretning av melkeproduksjon for det kommende året. Det er lagt vekt på at fristen bør være mest mulig enkel å huske og kommunisere, slik som første dag i måneden. Landbruksdirektoratet vil etter departementets vurdering fortsatt ha god nok tid til å gjøre den årlige kvoteberegningen i januar. Det vises for øvrig til omtalen av den foreslåtte dispensasjonsadgangen fra fristen i neste kapittel.

3.4 Dispensasjoner – § 12

For å gjøre kvoteordningen smidigere for brukere, søkere og forvaltning, foreslår departementet enkelte utvidelser i Landbruksdirektoratets dispensasjonsadgang. For det første foreslås det en adgang til midlertidig flytting av produksjonen til annen eiendom med melkeproduksjon. I tillegg foreslås en romsligere dispensasjonsadgang i tilfeller der eier av grunnkvote av ulike årsaker ikke rekker fristen for registrering av disponering av kvoten, jf. § 9d annet ledd.

3.4.1 Midlertidig flytting av produksjonen

Fra tid til annen kan det oppstå både uforutsette og planlagte behov for en midlertidig flytting av melkeproduksjonen slik at to foretak leverer melk fra samme landbrukseiendom. Normalt sett er ikke kvotereguleringen til hinder for dette, men i de tilfellene total produksjon fra begge foretak overstiger produksjonstaket per landbrukseiendom, kan ikke slik flytting gjennomføres uten at det må betales overproduksjonsavgift.

Etter senkningen av produksjonstakene i 2024, kan det tenkes å oppstå flere tilfeller der dagens regelverk gjør det vanskeligere å finne praktiske løsninger dersom det oppstår midlertidige behov for å flytte produksjonen. Også løsdriftskravet som trer i kraft i 2034 kan gjøre at flere må flytte produksjonen i en kortere periode for å kunne bygge om gammelt fjøs. Departementet mener det i slike tilfeller bør gis unntak fra begrensningen i produksjonsomfang per eiendom, og at et foretak også bør kunne gis anledning til å flytte produksjonen til en annen produksjonsregion i perioden. Sistnevnte kan være praktisk dersom man har begrensede muligheter innenfor egen region.

Selv om dette ikke er relevant for kvoteordningen som sådan, nevner departementet for ordens skyld at foretakene med et driftsopplegg hvor flere produserer melk på samme eiendom som det klare utgangspunktet vil være i driftsfellesskap. Det vil få konsekvenser for utmåling av tilskudd i perioden.

Som for andre dispensasjonssaker legges det opp til at søknad om dispensasjon skal sendes til Landbruksdirektoratet. Det er ikke ventet at dette vil være aktuelt for mange, ettersom det bare vil være i noen tilfeller at en midlertidig flytting faktisk fører til en risiko for å komme i konflikt med produksjonstaket per eiendom. Det legges derfor opp til at søker formulerer en søknad om dette og på vanlig måte dokumenterer behovet for unntak ut fra vilkårene i bestemmelsen.

Landbruksdirektoratet behandler søknaden ut fra en konkret helhetsvurdering, og det er opp til forvaltningens skjønn om det skal gis unntak, herunder om det skal gis særvilkår i det enkelte tilfellet. Hvilken dokumentasjon som vil være nødvendig kan derfor i noen grad variere ut fra hva som er årsaken til flyttingen. Departementet ser ikke behov for å liste opp alt som kan være relevant, men viser til at Landbruksdirektoratet har veiledningsplikt overfor søkere og ut fra det kan konkretisere hva som vil være ønskelig dokumentasjon i den enkelte sak.

For å få unntak foreslås det at flyttingen må være «nødvendig» for å «utbedre» foretakets driftsbygning. Ordlyden «utbedre» er ment til å favne bredt, herunder ulike typer tiltak som for eksempel riving og nybygging, ombygging og reparasjoner. Kravet skal ikke tolkes så strengt som at fremtidige planer må være fullstendig konkretiserte, og foretaket kan få unntak selv om man er i en avklaringsfase for videre produksjon. Det kan være praktisk dersom driftsbygningen for eksempel brenner ned, og det tar noe tid å avklare om man skal bygge nytt melkefjøs, men dyrene likevel må flyttes i en midlertidig periode. Unntakets midlertidige karakter gir likevel bare rom for en viss tid for produsent til å avklare slike spørsmål.

Unntaket er altså ikke varig, men er ment å gjelde for en tidsavgrenset periode som vil kunne være tilpasset søkerens dokumenterte behov. Ettersom overproduksjonsavgiften beregnes på årsbasis, er det mest praktisk at unntaket gis for nærmeste hele kalenderår. Dersom produksjonene flyttes hver for seg før den tid, vil ikke det i seg selv ha noe å si ettersom produksjonstaket per foretak fortsatt gjelder.

Et typisk tilfelle der det et foretak vil måtte søke dispensasjon er følgende (forholdstall 1,0):

Eksempel 1: Foretak A skal bygge om til løsdrift, og ønsker å flytte produksjonen midlertidig i perioden hvor ombyggingen foregår. Det vil ta 1,5 år å bygge om fjøset. Foretak B driver melkeproduksjon på naboeiendommen, og har ledig kapasitet til at As produksjon i perioden. A har en disponibel kvote på 100 000 liter, og B har en disponibel kvote på 650 000 liter. Det kan ikke produseres på begge kvotene fullt ut fra eiendommen, med mindre de får et unntak fra produksjonstaket på 700 000 liter per landbrukseiendom.

I mange tilfeller vil en midlertidig flytting av produksjonen til en annen eiendom, som nevnt skje til en eiendom hvor et annet foretak allerede driver melkeproduksjon. Hvorvidt disse foretakene ønsker og har driftsapparatet til å fortsette produksjonen som to separate melkeproduksjoner/-foretak eller å midlertidig slå sammen produksjonen, må etter departementets

vurdering være opp til dem. Dersom foretakene fortsetter hver for seg, er kvotereguleringen ikke til hinder for dette og det vil ikke være behov for å varsle kvotemyndighetene om flyttingen. Unntaket er dersom den samlede produksjonen fra eiendommen overstiger produksjonstaket i § 5. Det kan riktignok settes spørsmålsteget ved hvor praktisk det vil være å fortsette som to foretak dersom de opererer i samme fjøs. Det naturlige vil i så fall være å ta kontakt med forvaltningen om hvordan man ønsker å produsere på de to tilgjengelige kvotene fremover.

Dersom foretakene ønsker å slå sammen produksjonene, kreves imidlertid også at foretakene flytter disponering av all kvoten til ett av foretakene (evt. et nystartet fellesforetak). Dette vil kunne kreve dispensasjon fra disponeringsfristen i § 9d, jf. høringsutkastet § 12 annet ledd første punktum og kap. 3.4.2 under.

Beregningen av overproduksjonsavgift blir som vanlig. Hvorvidt de to foretakene vil kunne ilegges overproduksjonsavgift for overskridelse av sine respektive disponible kvoter, jf. kvoteforskriften § 7 annet ledd første punktum, vil altså avhenge av om foretakene er i driftsfellesskap eller ikke, og om dette i så fall er «erkjent» i form av en ny registrering av disponering av kvoten. Dersom foretakene har registrert disponering på ett av de to foretakene eller et nytt fellesforetak, vil det kun være ved overskridelse av summen av deres disponible kvoter at det kan ilegges overproduksjonsavgift, jf. § 7 første ledd. Dersom foretakene er i driftsfellesskap, men ikke har registrert dette i form av en om-disponering av grunnkvoten, vil også foretakene kunne ilegges overproduksjonsavgift dersom den enkelte disponible kvoten overstiges (selv om de samlet sett har holdt seg innenfor summen av de disponible kvotene). Dersom foretakene ikke er i driftsfellesskap, beregnes overproduksjonsavgiften på vanlig måte etter § 7 første ledd. Departementet viser til følgende eksempler (forutsatt forholdstall på 1):

Eksempel 2: Foretak A og foretak B produserer fra Bs eiendom fordi As fjøs har brent ned. A har 200 000 liter i disponibel kvote, B har 300 000 liter. De to har fått dispensasjon fra disponeringsfristen og har ønsket å registrere B som disponent av både A og Bs kvote siden A er mest opptatt med gjenreisningen av eget fjøs. Etter godkjent om-disponering har B dermed 500 000 liter i disponibel kvote. Samlet produserer B 500 000 liter i løpet av kvoteåret. B ilegges ikke overproduksjonsavgift.

Eksempel 3: Foretak A og foretak B produserer fra Bs eiendom fordi As fjøs har brent ned. A har 200 000 liter i disponibel kvote, B har 300 000 liter. De to er i driftsfellesskap og har ikke om-disponert kvoten. Samlet produserer de 500 000 liter, hvorav A har stått for 100 000 liter og B har stått for 400 000 liter. B ilegges overproduksjonsavgift for 100 000 liter.

Eksempel 4: Foretak A og foretak B produserer fra Bs eiendom. De to holder produksjonene atskilt og er ikke i driftsfellesskap. A har 200 000 liter i disponibel kvote, B har 300 000 liter. A produserer 250 000 liter, B 200 000 liter. A ilegges overproduksjonsavgift for 50 000 liter.

3.4.2 Registreringsfrist for disponering av kvote

Etter gjeldende forskrift er det anledning til å gi dispensasjon fra fristen for registrering av disponeringsforholdet i § 9d. Terskelen for å kunne innvilge slik dispensasjon er i utgangspunkt-

tet høy - det må foreligge et «særlig tilfelle». Bestemmelsen kom inn som del av tilpasning til nytt fagsystem, hvor kvoteeier må sørge for at kvoten registreres på riktig foretak. Landbruksdirektoratet erfarer at det her gjøres en del brukerfeil som produsenten ofte ikke oppdager før kvoteåret er i gang. Unnlattelse av å registrere disponeringsforholdet går hovedsakelig ut over melkeprodusenten, som risikerer å måtte betale overproduksjonsavgift til tross for at vedkommende har anskaffet tilstrekkelig kvote i forkant av kvoteåret.

For direktoratet medfører dagens dispensasjonsterskel tidkrevende saksbehandling av et ujevnt antall dispensasjonssøknader. Samtidig ser direktoratet at hoveddelen av feilene som gjøres er relativt enkle å rette innenfor den nye tekniske løsningen, og at hensynet til å praktisere absolutte frister ikke er like fremtredende som i andre ordninger direktoratet forvalter. Departementet foreslår på den bakgrunn å hjemle en lempeligere praktisering av registreringsfristen. I § 12 annet ledd er det derfor tatt inn et nytt første punktum som slår fast at Landbruksdirektoratet «kan» dispensere fra § 9d annet ledd. Endringen i ordlyden markerer at det skal mindre til for å gi dispensasjon fra registreringsfristen enn fra de andre bestemmelsene det kan dispenseres fra i forskriften.

Endringen vil innebære en lavere terskel for å få innvilget dispensasjon fra registreringsfristen som følger av § 9d annet ledd første setning. I de tilfellene det er gjort feil ved registrering av disponering, skyldes det som regel årsaker som ligger innenfor både kvoteeiers og produsentens kontroll, slik at det i dag er de færreste tilfellene som kan regnes å nå opp til gjeldende terskel. Det kan likevel være hensyn som taler for at forvaltningen bør ha en reell mulighet til å gi dispensasjon, f.eks. for å etterregistrere eller rette opp tastefeil i organisasjonsnummer. Det vil fremdeles være opp til forvaltningens frie skjønn om man skal gi dispensasjon, jf. ordet «kan».

Unntaksregelen for å kunne registrere brukerskifter¹⁰ i løpet av kvoteåret fremgår i dag av § 9d tredje punktum. Med den generelle dispensasjonsadgangen fra § 9d som nå foreslås, vil Landbruksdirektoratet imidlertid kunne gi dispensasjon ved andre mer «utradisjonelle» brukerskifter enn de som er omfattet av tredje punktum. Forslaget fordrer riktignok søknad om dispensasjon fra foretaket og en helhetsvurdering fra Landbruksdirektoratet, men vil til gjengjeld kunne benyttes i tilfeller der den disponible kvoten «endrer seg» i ordlydens forstand, altså der den ikke overføres 1:1 mellom foretak A og B. Departementet forutsetter at det ikke foreligger sterke hensyn mot endringen, typisk at forholdet er tilstrekkelig klargjort og at endringen ikke er egnet til å omgå regelverket. Særlig tre typetilfeller vil her kunne være relevante:

- *Oppløsning av samdriftsforetak*: Dersom et samdriftsforetak skal splittes opp og flere skal drive videre på egne foretak, slik at den disponible kvoten endrer seg ved at den deles i to eller flere. Det trenger ikke bety at den totale disponible kvoten endrer seg, men får en annen fordeling på foretak.
- *Ingen tidligere disponent av kvoten*: Ved kjøp av landbrukseiendom der kvoten ikke har noen disponent, og det ikke er noen disponibel kvote å overføre mellom foretak. Den totale disponible kvoten vil da øke.

---

¹⁰ Omdisponering av disponibel kvote der denne overdras fra et foretak til et annet uten at den disponible kvoten ellers endres

- *Overtakende foretak har disponibel kvote fra før:* Akutte behov som brann, død eller alvorlig sykdom kan tilsi at kvoten for eksempel bør overføres til en nabo, selv om overtakende foretak allerede driver aktiv melkeproduksjon og har disponibel kvote fra før. Den totale disponible kvoten endrer seg ikke.

Som følge av de foreslåtte endringene er også § 12 annet ledd i forslaget justert.

3.5 Opphevelse av andre utdaterte bestemmelser

3.5.1 Overgangsbestemmelsen om leveransekrav – § 14

Overgangsbestemmelsen med krav om melkeleveranser for å vekke «sovende» kvoter kom inn i dagens kvoteforskrift da den avløste den forrige forskriften, og var en delvis videreføring av det såkalte «leveransekravet» som gjaldt etter gammel forskrift. At man oppfylte leveransekravet, var tidligere et vilkår for å kunne selge kvoten. Overgangsbestemmelsen regulerer kvote som var lagt sovende 1. januar 2011, og hvordan denne skal vekkes. Leveransekravet, og overgangsbestemmelsen, var ment å sikre at store kvotemengder ikke kom på markedet samtidig ved ikrafttreddelsen av kvoteforskriften fra 2012 og påvirket markedsbalansen.

Departementet legger til grunn at overgangsbestemmelsen ikke lenger har noen relevant anvendelse, og foreslår den derfor opphevet i sin helhet. I de siste årene har vært svært få, og stadig færre, eiendommer med kvote igjen som har vært omfattet av kravet. Den kvoten kravet gjaldt har enten falt bort etter 10-årsregelen i § 2 tredje ledd, eller blitt tatt i bruk igjen innenfor vilkårene. I og med at det ikke lenger er noe krav om at kvoten må være aktiv før den kan avhendes, har statusen som sovende i dag ingen praktisk betydning ut over at man beregner bortfall med utgangspunkt i det året kvoten ble lagt sovende. Departementet mener derfor at bestemmelsen er overflødig.

Den delen av dispensasjonshjemmelen § 12 som gjelder dispensasjon fra § 14 foreslås også opphevet.

3.5.2 Flytting av kvote ved det offentliges overdragelse av landbrukseiendom – § 2

Departementet foreslår også å oppheve § 2 første ledd fjerde punktum som er en spesialregel for offentlige virksomheters flytting av kvote ved fradeling av landbrukseiendommer. Bestemmelsen lyder:

«Tilsvarende kan offentlige virksomheter eller virksomheter som utfører et samfunnsoppdrag, også etter overdragelsen av landbrukseiendommen er fradelt etter jordlova § 12, flytte kvoten til den fradelte landbrukseiendommen dersom flyttingen er basert på et kontraktsforhold inngått i forbindelse med overdragelsen av landbrukseiendommen».

Bestemmelsen har så vidt departementet kjenner til kun vært benyttet ved én anledning, og må følgelig antas å ha et snevert nedslagsfelt. Departementet kan uansett ikke se at tungtveiende hensyn taler for at offentlige virksomheter eller virksomheter som utfører et samfunnsoppdrag fortsatt skal ha utvidet adgang til å flytte kvote sammenlignet med andre aktører.

3.5.3 Opphevelse av tilføyelsen om privat salg

Det foreslås å fjerne tillegget i dagens § 8 annet ledd om at hele kvotemengden skal kunne selges privat i 2023 og 2024.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Kjøpsavgrensning

Som det følger av Landbruksdirektoratets rapport om avgrensning på kjøp av grunnkvote, må direktoratet gjøre endringer i fagsystemet og saksbehandlingsrutiner for å implementere de nye reglene. Ny kontroll må implementeres i eksisterende søknader om kjøp og salg av grunnkvote. Videre må det utvikles støtte for å ivareta unntakstilfellene. Landbruksdirektoratet har skissert at de i størst mulig grad vil prøve å automatisere dette. Det er likevel lite trolig at en slik avgrensning vil kunne håndteres fullautomatisk i alle tilfeller, særlig når det skal virke sammen med produksjonstak og historiske leveringsretter på foretaksnivå.

Alle de tekniske kostnadene knyttet til den nye avgrensningen kommer i etableringsfasen. Nødvendig teknisk utvikling vil måtte skje på bekostning av andre planlagte vedlikeholdsoppgaver og utbedringer i systemet. Etter at kjøpsavgrensningen er innført i fagsystemet, er det kun tale om kostnader til løpende vedlikehold.

Når det gjelder administrative følger, kompliseres forvaltningen av ordningen. Selv om omfanget av kontroll ikke nødvendigvis blir så mye større, innebærer det en risiko for feil når det innføres nytt regelverk som ikke fullt ut kan automatiseres og krever manuell oppfølging. Og så i et bredere perspektiv, hvis man samler kostnader og tidsbruk som har gått med til utredning, regelverksarbeid, og som kommer til å gå med på å ferdigstille regelverk, utvikling, veiledning og kontroll, er tiltaket ressurskrevende sett opp mot de begrensede effektene av en kjøpsavgrensning.

4.2 Øvrige foreslåtte endringer

Når det gjelder de øvrige endringene, er disse foreslått med sikte på en mer effektiv forvaltning av kvoteordningen. En lempeligere praktisering av registreringsfristen forventes for eksempel å redusere Landbruksdirektoratets tidsbruk på dispensasjonssaker. Det er ventet at dette kan gi bedre ressursbruk og verdi for brukerne, og dermed, i alle fall i noen grad, veie opp for de nye arbeidsoppgavene som følger av den nye avgrensningen på kjøp og reduksjonen av produksjonstakene fra 2024.

Uten hensyn til hva som følger ellers av forskriften, kan geitemelkkvoteproduksjon på slik kvote, ikke flyttes til kommuner uten geitemelkkvoteproduksjon fra før. Geitemelkkvoter kan heller ikke flyttes til kommunene Indre Fosen, Namsskogan, Røyrvik og Ås.

§ 4. Disponibel kvote

Foretak som disponerer grunnkvote kan få beregnet disponibel kvote som grunnlag for melkeproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer. Foretakets disponible kvote kan baseres på flere grunnkvoter i ulike produksjonsregioner, men melkeproduksjon på den enkelte grunnkvote må skje i den produksjonsregionen der grunnkvoten er registrert.

Foretakets disponible kvote i et enkelt kvoteår utgjør grunnkvote multiplisert med forholdstall for disponibel kvote på 1,20 for kumelkkvoteproduksjon og 0,95 for geitemelkkvoteproduksjon. Kvoteåret starter 1. januar.

Disponibel kvote for et enkelt foretak eller fra en enkelt landbrukseiendom kan ikke overstige 840 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, ~~med mindre foretaket har en større historisk leveringsrett etter § 5 eller § 5a.~~ Ved forholdstall for disponibel kvote større enn 1,00 settes produksjonstaket for foretak med historisk leveringsrett ~~er~~ etter § 5 eller § 5a til foretakets historiske leveringsrett multiplisert med forholdstallet.

For foretak som produserer både ku- og geitemelk, omregnes geitemelkkvoteproduksjon til kumelkkvoteproduksjon i forholdet 1:2.

§ 5. Historiske leveringsretter

Produksjonstakene i § 4 tredje ledd gjelder ikke for foretak som i medhold av tidligere bestemmelser i forskrift om kvoteordningen for melk har fått fastsatt en høyere historisk leveringsrett enn 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk. For foretak som per 1. januar 2024 disponerte grunnkvote på over 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, fastsettes en historisk leveringsrett lik det antall liter grunnkvote foretaket disponerte på denne datoen, begrenset oppad til 900 000 liter.

For foretak som hadde en høyere historisk leveringsrett enn 900 000 liter kumelk eller 900 000 liter geitemelk etter forskrift 7. januar 2003 nr. 14 om kvoteordningen for melk, videreføres denne retten.

Dersom innehaver av et melkeproduksjonsforetak også er eier av landbrukseiendom hvor det per 1. januar 2024 tillå grunnkvote på over 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, kan foretaket ~~uten hensyn til vilkårene i første ledd~~ kreve å få fastsatt en historisk leveringsrett lik størrelsen på denne grunnkvoten, begrenset oppad til 900 000 liter.

Foretak som for kvoteåret 2025 fikk beregnet disponibel kvote basert på én eller flere grunnkvoter fra en annen produksjonsregion enn der foretaket har sitt driftssenter, kan fortsatt produsere på disse grunnkvotene.

Historisk leveringsrett videreføres ved brukerskifter. Foretak som fikk beregnet samdriftskvoteproduksjon i kvoteåret 2014 og disponerte én eller flere grunnkvoter fra en annen produksjonsregion enn der foretaket har sitt driftssenter, kan fortsatt produsere på disse grunnkvotene i den produksjonsregionen driftssenteret lå i 2014. Enhver som hadde landbrukseiendom med grunnkvote som inngikk i samdriften i kvoteåret 2014 kan overta denne

retten når foretaket opphører, såfremt denne grunnkvoten fortsatt inngår i foretakets disponible kvote på dette foretakets opphørstidspunkt.

§ 5a. (Oppheves) Historisk leveringsrett ved igangsatte bruksutvidelser

Et foretak som innen 31. desember 2023 var i prosess for å utvide melkeproduksjonen ut over 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, kan etter søknad få fastsatt en historisk leveringsrett på inntil 900 000 liter.

Det kan settes vilkår ved fastsettelse av historisk leveringsrett etter første ledd, herunder kan Landbruksdirektoratet bestemme at tilsagnet faller bort dersom utvidelsesprosessen ikke er sluttført innen en fastsatt frist.

Frist for søknad om historisk leveringsrett etter bestemmelsen her er 31. mars 2024.

§ 6. Lokalforedlingskvote

Ethvert foretak som produserer melk som foredles på, eller i nærheten av, den landbrukseiendommen der melken produseres, kan få beregnet en lokalforedlingskvote tilsvarende produksjonstakene i § 4 tredje ledd, fratrukket eventuelle grunnkvoter som foretaket disponerer.

Foretak som i ett eller flere av de siste tre årene før 1. januar 2024 produserte mer enn 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk, og der en andel av produksjonen ble foredlet lokalt, får beregnet lokalforedlingskvote på grunnlag av foretakets høyeste årlige produksjonsvolum i denne perioden dersom dette medfører en høyere lokalforedlingskvote enn hva som følger av første ledd.

Dersom flere foretak leverer melk til samme foredlingsforetak, settes produksjonstaket til summen av foretakenes lokalforedlingskvoter, begrenset oppad til produksjonstakene i § 4 tredje ledd.

§ 6a. (Opphevet)

§ 7. Leveranse som utløser overproduksjonsavgift

Ved leveranse ut over disponibel kvote, ~~eller~~ lokalforedlingskvote ~~og midlertidig leveringsrett~~, jf. § 4 ~~og § 6 og § 6a~~, ilegges den ansvarlige overproduksjonsavgift etter gjeldende forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på melk. Som leveranse ut over kvote, regnes også leveranse fra dyr som melkeproduksjonsforetaket ikke disponerer på varig basis.

Dersom flere foretak reelt sett inngår i én felles virksomhet eller på annen måte oppnår skalafordeler gjennom samarbeid (driftsfellesskap), skal den ansvarlige svare avgift for det enkelte foretaks leveranse utover kvote i samsvar med første ledd. Dersom leveransene fra foretakene i driftsfellesskapet samlet sett overskrider produksjonstakene i § 4 tredje ledd, svares avgiften for den overskytende delen, med mindre avgiftsberegning etter første punktum resulterer i en høyere avgift. Har noen av foretakene i driftsfellesskapet en historisk leveringsrett som tilsier et høyere produksjonstak enn det som fremgår av § 4 tredje ledd, legges i stedet dette taket til grunn ved avgiftsberegningen. Driftsfellesskap skal alltid anses å foreligge

dersom forholdet er endelig konstatert av landbruksmyndighetene i medhold av forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom melken produseres på fellesbeite/-seter i beitesesongen, fordeles leveransen forholdsmessig, som om produksjonen fant sted i deltakernes egne fjøs.

Omsatt foredlet melkeprodukt etter § 6 omregnes til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1.

§ 8. Overdragelse ~~Omsetning~~ av kvote

Eier av landbrukseiendom kan *avhende* selge hele eller deler av eiendommens grunnkvote. Inntil 60 % av kvotemengden som ønskes *avhendet* ~~solgt~~, kan *overdras* ~~avhendes~~ til kjøpere som eier *av* landbrukseiendom innenfor samme produksjonsregion, jf. § 3. Den resterende delen skal selges til staten for kr 4,00 per liter, med mindre annet er bestemt i jordbruksavtalen. *Den som avhender* ~~Selger~~ av kvote kan ikke *ervertve* ~~kjøpe~~ kvote i samme omsetningsrunde.

Grunnkvote kan ikke overdras i den grad det medfører at samlet grunnkvote som tilligger en landbrukseiendom overstiger 700 000 liter kumelk eller 350 000 liter geitemelk. Dersom ervertve av kvote er innehaver av et foretak med historisk leveringsrett, kan ervertve av kvote til egen eiendom likevel tillates opptil et volum tilsvarende den historiske leveringsretten. Uten hensyn til hva som følger av første ledd kan hele kvotemengden som ønskes solgt i 2023 og 2024 avhendes til kjøpere som eier landbrukseiendom innenfor samme produksjonsregion.

Staten kan selge kumelkkvotet til eier av landbrukseiendom med grunnkvotet ku. Slik kvotet kan også selges til eier av landbrukseiendom som har kjøpt kvotet privat på mer enn 30 000 liter kumelkkvotet.

Ved etterspørselsoverskudd fordeles tilgjengelig kvotet likt mellom kjøperne, begrenset oppad til innmeldt mengde *innenfor de begrensninger som følger av annet ledd*.

Ved kjøp av kvotet fra staten betales det kr 4,00 per liter.

Ved kjøp av kvotet avsatt til særskilte formål gjelder egne vilkår fastsatt i jordbruksavtalen.

§ 8a. (Opphevet)

§ 9. Administrasjon

Kvotetordningen for melk forvaltes av Landbruksdirektoratet.

§ 9a. Søknad om salg *avhending* av grunnkvotet

Frist for søknad om salg *avhending* av grunnkvotet er 15. august. Søknaden skal leveres i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvotet eller på fastsatt skjema.

For salg *avhending* av grunnkvotet kreves samtykke fra panthavere i den landbrukseiendommen grunnkvotet tilligger. Ved innsending av søknad på fastsatt skjema må samtykke legges ved søknaden. *Frist for å legge slikt samtykke frem for Landbruksdirektoratet er 1. september.* Ved bruk av elektronisk søknad er frist for samtykke 15. august

~~Salg~~ *Avhending* av grunnkvote skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og gis virkning fra påfølgende kvoteår.

§ 9b. Søknad om kjøp av grunnkvote fra staten

Frist for søknad om kjøp av grunnkvote fra staten er 1. oktober. Søknaden skal leveres i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvoter eller på fastsatt skjema.

Kjøp skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og gis virkning fra påfølgende kvoteår.

§ 9c. Søknad om flytting av grunnkvote

Flytting av grunnkvote kan søkes om fortløpende. For flytting av grunnkvote kreves samtykke fra panthavere i den landbrukseiendommen grunnkvoten tilligger.

Flytting av grunnkvote skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og kan gis virkning fra godkjenningstidspunkt.

§ 9d. Registrering av disponering av grunnkvote

Disponering av grunnkvote registreres av eier av grunnkvoten i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvoter eller på fastsatt skjema. Med disponering menes hvilke foretak som kan produsere på en grunnkvote eller deler av denne.

Frist for registrering av disponering er 1. ~~desember~~ *november*. Disponeringen gis virkning fra påfølgende kvoteår. Dersom disponibel kvote overdras fra et foretak til et annet uten at den disponible kvoten ellers endres (brukerskifte), kan overdragelsen likevel registreres med virkning fra overdragelsestidspunktet.

§ 10. Opplysningsplikt og kontroll

Foretak som får beregnet kvote plikter å gi alle opplysninger som Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at vilkårene for kvoteberegningen er oppfylt, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer kvoteordningen. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Det kan foretas stedlig kontroll på de landbrukseiendommer foretaket disponerer.

§ 11. Klage

Vedtatt fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI.

§ 12. Dispensasjon

Dersom utbedring av et foretaks driftsbygning gjør det nødvendig med midlertidig flytting av produksjonen til en annen eiendom, kan Landbruksdirektoratet dispensere fra § 4 første og tredje ledd for en tidsbegrenset periode.

Landbruksdirektoratet kan dispensere fra § 9d annet ledd første og annet punktum.

Landbruksdirektoratet kan i særlige tilfeller *kan Landbruksdirektoratet også* dispensere fra §5 fjerde ledd, § 5a, og § 6, samt *og* fristene i § 9a *og*; § 9b, § 9d og § 14.

§ 13. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2012. Fra samme tid oppheves forskrift 7. januar 2003 nr. 14 om kvoteordningen for melk og forskrift 24. juni 2003 nr. 777 om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.

§ 14. (*Oppheves*) Overgangsbestemmelse

~~Dersom melkeproduksjonen på en grunnkvote opphørte før 1. januar 2011, må produksjonen på denne kvoten gjenopptas på den landbrukseiendom kvoten tilligger i minimum to år før produksjonen kan flyttes til en annen landbrukseiendom. Som opphørstidspunkt regnes datoen for den siste leveransen i en sammenhengende leveranseperiode på minimum to år. For å oppfylle kravet til gjenopptakelse er det tilstrekkelig at det har vært to års sammenhengende leveranse fra landbrukseiendommen i løpet av de siste tre årene før produksjonen flyttes.~~

§ 15. Endringer i andre forskrifter

Fra det tidspunkt forskriften trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter: